

Taaltoezicht

Taaltoezichthouder Joost Swanborn let op de taal van de handhaver en vergunningverlener. Dit keer: de taal van politici en beleidsmakers over handhaving.

Ook behoefte aan een kritische blik op uw teksten? Mail ze naar m.schraven@chapeau.nl onder vermelding van 'Taaltoezicht'. Per post mag ook: Redactie HandHaving, Postbus 1023, 2280 CA Rijswijk.

Ferme termen vooral vrijblijvend

Handhavingsprogramma's en -verslagen staan vaak bol van de vage terminologie. Aan de man en de vrouw in de straat de schone taak het door spindoctors en achter schrijftafels bedachte handhavingsbeleid 'handen en voeten te geven'. De eeuwige strijd tussen beleid en uitvoering.

Als handhaver je boodschap goed over het voetlicht brengen, soms complexe regelgeving en procedures vertalen in begrijpelijke termen, en dat ook nog eens juridisch sluitend doen - het valt niet altijd mee. En het wordt er niet gemakkelijker op als je hoort wat politici en beleidsmakers concreet van je verwachten. Bestuurders houden van ferme taal, maar gaan gewoonlijk niet in op details.

Dat vraagt van handhavers meer dan alleen soepel formuleren en sluitend argumenteren; vaak moeten zij een letterlijke vertaalslag maken. Een aantal termen springt er de laatste tijd uit. Alle zijn afkomstig uit de praktijk van een grote gemeente: 'aangeven', 'insteken op', 'inzetten op' en 'aanspreken op'. De handhaver moet 'aangeven' wat mag en wat niet. Hij of zij moet 'inzetten op' bijvoorbeeld integrale handhaving. En overtreders moeten worden 'aangesproken', vaak 'op hun verantwoordelijkheid'. Stuk voor stuk termen die net zo ferm als vrijblijvend zijn. Want: wat betekent het nu bijvoorbeeld als de gemeente 'het gesprek aangaat' met lastige jongeren die gevels bekladden? Hoe dat in de praktijk moet, blijft duister.

Aanspreken

Gelukkig is er een krachtiger sanctie: 'aanspreken'. Maar wat verwacht een bestuurder die op ferme VOC-toon

zegt: 'Het is van belang dat we ze stevig aanspreken'? 'Eh, jongens, doe eens niet.' Nee, daar zullen ze van terugdeinzen, die jongeren. Hij bedoelde natuurlijk gewoon: de regels handhaven en er consequenties aan verbinden als die niet worden nageleefd. En een café-uitbater die geluidsoverlast veroorzaakt 'aanspreken'? Het zal er toch op neer komen dat zo'n man een waarschuwingsbrief krijgt, gevolgd door bijvoorbeeld een dwangsom. Het is de taak van handhavers de regels te handhaven: waarschuwen bij overtredingen en zo nodig sancties opleggen. En dat is meer en duidelijker dan 'aanspreken'. En het voordeel is: als je het zo formuleert, klinkt het nog veel doortastender ook.

Inzetten en insteken

Een politiewoordvoerder liet weten van plan te zijn op een zaak 'te gaan insteken'. Het klinkt of er iets gaat gebeuren, maar bij nadere beschouwing zei hij eigenlijk niets. Hij had evengoed kunnen zeggen dat de politie 'zijn ding ermee ging doen.' Voor de hand liggend commentaar: er was een tijd dat de sterke arm optrad tegen mensen die instaken op anderen. Erg in de mode is ook 'inzetten op', voor de zekerheid door de spreker zelf vaak alvast voorzien van 'stevig': 'We zetten stevig in op verbetering van het voorkomen van overlast.' Kan het omslachtiger? Hoe moet de

handhaver 'inzetten op verbetering van het voorkomen van overlast'?

Vaagtaal

En hoe wordt de aanpak dan geëvalueerd? Vaak weinig concreet. Bijvoorbeeld zo: 'Door de gemeenschappelijke benadering van communicatie en handhaving is de boodschap goed overgekomen bij de gebruikers van de openbare ruimte.' Klinkt goed, maar wat die boodschap precies was, staat er niet bij. Laat staan dat duidelijk wordt op welke manier die is overgekomen, of hoe dat gemeten is. Of: 'Bedrijven nemen duidelijk actie op de ontvangen sommatiebrieven.' Ja, maar wat voor actie dan? Voldoen ze nu wel aan de regels? De formulering doet vermoeden van niet, anders had het er wel gestaan! Ook wordt regelmatig gezegd dat een bepaalde aanpak 'meerwaarde' kan hebben. Een mooi woord, maar helaas wordt er meestal niet bij vermeld waaruit die meerwaarde dan bestaat.

Kortom

Politici en beleidsschrijvers kunnen een stuk concreter zijn over handhaving, in plaats van te kiezen voor gratuite frasen met de suggestie van ferme taal. Als zij daarop insteken, hoeven de handhavers ze er niet op aan te spreken.

Verboden woorden

- Aanspreken
- Inzetten op
- Insteken op

Tekst: Joost Swanborn